

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 26. sušca 1869.

List 13.

Križani.

Pobožna in prav blažena devica
Terezija molit gré v neko sobo,
Zagleda tam kervavo vso podobo:
Razpelo je, glej vpadena Mu lica!

Ko blisk prešine jo britkosti pšica,
„Zdaj vem,“ zavpije, „greha vso gerdobo!
O Bog ne daj, spet past' mi v to gnjusobo!“
Tako jecljá in kane ji solzica.

Kedaj pa tebi solza se izlije,
Solzica, ktera dušnih lis te vmije,
Ko vmije voda madežev belilo?

Kedaj prešinil te bo ogenj sveti,
Da boš Gospodu mogel razodeti:
O Križani! le Ti si mi netilo?

Jos. Furlani.

Marijno žalovanje.

Še komaj dete dan zagleda,
Iskaje že ročica bleđa
V naročje drago hrepeni.
Na mater le očesi zrete,
K življenju ko se mu odprete,
In k sercu mala stvar hiti.

Mladenčca mika gozd, livade,
In pri potoku iše nade,
Hladila ranih bolečin.
Dohitel zgodaj kraj je groba,
Ostane smerti mu zvestoba,
Zgubi vse drugo zemlje sin.

Moža dviguje bojevanje,
Zvestoba veri mu ne gane,
Stoji pravici hrabro v bran;
Zato junák rad kri prelíje
In smertni žar ga prej obsíje,
Kot pustil bi kreposti stan.

Očeta mladež objokuje,
Po možu vdova zdaj žaluje,
Razlega jok se v černo noč;
Tolažim jaz*) jo iz bližave,
Da seže prošnja tje v višave
In blizo božja je pomoč!

Potert in reven, pólen truda
Pri delu lačen se spodbuda
Vsakdanji revček in terpín;
Pa vendar Bog se ga usmili,
Prijazno nanj pogleda v sili,
Zdravnica noč je bolečin.

Vladarja tlači krone teža;
Ker vladba vsih skerbi je mreža, —
S prestolov pač ne sije mir;
Nevihthe rade jim protijo,

Le hitro ure sanj zbežijo,
Ki ljudstvom so osode vir.

Šmehljaje proti solncu gleda,
Še enkrat sivček se zaveda
Na starost svojih mladih dni;
Sladkó je, kar je vžil pelina,
Al bivša slast je zdaj skomina, —
Ko kan več kusa ne kali.

Bolnik od grehov ves poterti
Na póstelji že čaka smerti,
In k Bogu kliče grešna vest;
Glej, milost božja brez zamude
Krepčá mu slednjič bolne ude, —
O smerti mine strast in lest!

Kdor iše s čutjem Božje dela
Sam svoj — brez svetnega kerdela —
V naravne čudeže vtopljen:
Duhá narava mu ne polni,
Premajhen še je svet vesoljni,
Ker človek je Bogú vstvarjen.

Kar roka Božja je stvarila,
Mogočnost kar je oživila,
Vse, vse Boga ljubít' veli.
Žival, rastlina kot rudnina
In voda, zrak, neba svetlina —
Ljubiti ga — nam govóri.

Ljubezni vroče so solzice,
Ki jih prelivajo dušice,
Da rešenik odprè jim raj,
Po katerem vroče hrepenijo
Iz kraja, kjer skrivaj terpijo
Za grehe preskesáne zdaj.

Od veka sem že vstanovljéna,
Mi z vencem glava je oplétena,
Vse to mi dal je Oče — Bog;
Na rokah svojih nosim glava,
Ne reže solnca me blišina,
Stopila sem nad lunin krog.

Kraljico zovejo me troni,
V svitlobi večni moji kroni
Družé se zbori angelov;
Vživaje rajske tu radosti,
Ne zabim bolečin, britkosti
V dolini solzni národov.

Klečé Očeta milo prosim,
V pogledih Sinu solze rosím
Za milost ljubih mi otrók;
Sercé mi plamení goreče,
Za grešnike medlí proseče,
Ljubezni, kesa čutím jok.

Spet vidim angele jokati,
Po tistih britko žalovati,
Ki varstvu dali so slovó,
In divje vrejo do prepada,
Peklenska zgoľj jih vabi nada,
Po nji dihtijo le slepó.

*) Namreč: Marija.

Oh, koliko prestal terpljenja
Je Božji Sin za včlovečenja
Od kupljencev nezvestih več!
Še enkrat mora kervoveti,
Spet zvezan zanje roke speti:
In mene sune sedmi meč.

V poderti romarski je koči
Živine ino v sredi noči
Ležalo Dete pred menoj.
Presrečna od Boga izbrana,
Da je po meni sreča dana,
Kličem: „Terpela bom s Teboj!“

Pregnana mogla sem bežati,
V samoti varni kraj iskati,
Bil On svitloba je noči,
Samotna krije nas pušava,
Brez živeža je tam narava,
Smehljaje Dete že terpi,

Ko sem zgubljenega menila,
Iskaje ga za njim hodila,
Da v tempeljnu ga spet dobim:
Občutim plašne bolečine,
Praznota mi sercē prešine,
Dokler pri Ljubem ne stojim.

Ko ga sovražniki so vjeli,
Trinogi z vervimi prepčeli,
Peljali ga z verta seboj:
Plakala duša mi je vjeta,
S prebritko žalostjo odeta,
Da vzet mi Sin je dragi moj.

Pri véliki sveta daritvi
Tolažbo sam mi dá v molitvi,
Da britki preterpim pogled,
Ko bijejo mu silne rane
Na Golgoti za svet dostane,
Kjer visi Sin na križ razpet.

Stoječa tam na tisti gori,
Pod križem zrem v višavo gori,
Kjer Sin merjē s kervjo oblit;
Pretergano je zagrinjalo,
Iz groba mnogo jih je vstalo,
Potres je zemlje silovit.

Duhov je truna obmolčala,
Ker černa noč je zdaj nastala,
Kot konec bi sveta prišel.
V naročji mojem truplo sneto
Leži sē slavo smertno — odeto
Maziljenca, ki je sterpel.

Ko z jokom truplo smo spremili,
V kamni grob ga položili,
Zaperli vrata skalnate:
Beseda večna skalo dvigne,
Gospod svetā se kviško vzdigne,
Iz groba slavno Kristus gre.

Z nebeškega pa zdaj prestola
Mogočnega je sveta volja
Pogledovati vbogi svet.
Noben očesu ne odide,
Kdor milo Njega prosit pride,
Rad drugič zanj-ga gre terpet.

Kot črnega neba oblaki
Ob hudi uri marsikaki
Izšvigajo ognjeni kras;
Tako se vname med naródi
Za zmago prišli gre osodi
Nesrečnih bojov zmeden čas.

O ljudstvo! za Boga vstvarjeno,
Naj tebi bode ponovljeno,
Kar cerkev božja govori:
„Le upanje v Boga ohrani,
Zvesto udano veri — ostani, —
Ljubezni skala — vez moči!“

O da bi spustile verige,
Ne dale tem modrosti knjige,

Ki duh posvetni jih slepi;
Da pasel en pastir bi čedo,
Vzel zgubljene v svojo sredo,
Kjer luč resnice svet svetli.

Tako bo Cerkev zmagovala,
Svitljeje luč bo zasijala,
Obnebje krije jutra zor.
Končala boj bo dneva slava,
Bratila ljud bo v križu sprava
V vesoljni zveličavni zbor.

Hrabrosl. Perné.

Vera in njeni nasprotniki.

II.

1. Katoličani so nepoterpni. 2. Katoličani so nemilosserčni. (Tako dalje očitajo.) Kar smo v prvem oddelku govorili, napoti nektare, da katoličane nepoternosti dolžē. To natolcevanje je zelo občutljivo v današnjih časih, v katerih izobraženost, sprevidnost in vljudnost zvonec nosijo; tedaj ni čuda, ako nihče tacega natolcevanja kriv biti uoče. Pa ne meni se toliko za to, rajši skusi izvesti, kaj katoličani z besedo nesterpnost razumevajo. Našel boš, da katoličanom je tole v čast in slavo, ne pa v sramoto.

1. Nasprotniki terdijo, da so katoličani nepoterpni, kar se vere tiče. Preden več o tem spregovorimo, treba je pomisliti, da so ljudje protestantje, ki to terdijo, ali pa veliki častitelji protestantstva in njegove sterpnosti, katero bi radi med nas katoličane zatrosili.

Poprašaj take govornike, kako je pri njih doma kaj s tako hvaljeno sterpnostjo? Naj ti na primer povedo, kako so Angleži, ki imajo polna usta sterpnosti, skozi 300 lét sterpnost umeli proti katoličanom angleškim šotskim in irlandskim? kako so se vedli s sterpnostjo v besedi, v postavah in v djanji? Poprašaj jih, ali niso nikdar kake postave zoper katoličane sklenili? Ti prilizovanci si upajo govoriti o sterpnosti, imajo pa zakonsko (postavno) knjigo polno tlačenja, ječ, kervavega maščevanja, gerdenja proti narodu, ki se je — češ — s tem pregrešil, da je pravo vero svojih očetov pred vsim svetom ohranil in ji tudi zvest ostal. Imajo zgodovino, ki spominja na dela Henrika VIII, Edvarda VI, Elizabete, Kromvel-a, Knok-a itd. Naj ti povedo, kako so Švicarji berenskega in družih protestantskih okrajev prav do današnjega dne sterpnost proti katoliškim okrajem razumevali! Naj ti povedo, kako jo protestantje na Švedskem, Danskem in Norveškem še dandanes razumevajo, in naj priznajo, ko so katoliško vero z ognjem in mečem iztirali, da so svojo novo vero z drakonskimi postavami utrdili proti katoličanstvu. Dokler pa je nemogoče 300 lét iz zgodovine izbrisati in vničiti vse dokaze, ki to spričujejo, toliko časa naj molčijo in nas ne gerdijo s tem, da smo nesterpni. Pomislijo naj, da imajo sami pred svojim pragom pometati, preden k so sedu gredó.

Zdaj pa hočem kar naravnost govoriti, opomnim le, da zamore kdo v dvojnem zmislu nesterpen biti, kar se vere tiče. Ali tistega preganja, ki drugač misli, ali pa tistega, ki drugač uči, z besedami napada. Kar se prvega tiče, hočem pozneje o tej reči govoriti, o drugi bom pa koj nektare besede spregovoril.

Katoličani ne morejo terpeti, da se kdo bojuje zoper njihovo vero, ter zaveržejo vse stranke, ktere so se od njih ločile. Dragi bralce, vem da nisi tako malo skušen, da bi se nad ravno omenjenim stavkom čudil. Ako bi se pa, moram reči, da ne poznaš natore katoliške vere, — še manj, ti ne poznaš natore človeške, ako terdiš, da je nasprotno storiti mogoče in da je celó dolžnost.

Ni človeka na svetu, ki bi ne bil nesterpen, ako

misli, da je v resnici, še bolj, ako je prepričan. Če se ti ljubi od tega se prepričati, sem pripravljen iz ust naj bolj gorečega zagovornika sterpnosti slovesno priznanje izmesti za to. Prašal bi ga v tvoji nazočnosti nekako tako-le: Povejte mi vendar gospod, ali bi Vi terpeli, če bi kdo v Vaše mesto prišel, ter začel novo vero učiti in sicer tako, ktera zahteva človeško življenje za žertve (da se morajo žgati in darovati)? Odgovoril bo, gotovo ne, in zakaj ne? zato, ker je pregreha; pregreha se pa ne sme terpeti. Pa potem ste nesterpni, Vi s silo delate zoper vest družega, kajti po njegovi misli, in po mislih starih narodov, po mislih nekterih ljudi, ki ni dolgo, kar so živeli in nekteri še živijo, je žertvovanje človeka božanstvu prijetno in dopadljivo delo, Vi ga pa kar naravnost pregreho imenujete, in prepovedujete! Po kaki pravici neki Vaša vest nad njegovo gospoduje? Edini odgovor, ktereга mi dati zamorete, bo v tem, da je njegova nesterpnost v prid človečanstva! Naj bo, potem pa ne tajite več, da je tudi mogoče, da ima nesterpnost svoje pravo in svoje dolžnosti, kadar gre za bogočastje. Ako tedaj Vi tako grozovito bogočastje prepoveste, boste vsaj dovolili, da je dovoljeno učiti, človeške žertve so svete in dobrodne? Bog obvaruj! Kajti to se pravi morstvo učiti. Tedaj imate zopet nauk, ktereга ne smete terpeti; pa pojdimo še dalje! Gotovo so Vam znane daritve, ktere so nekda boginji Ljubezni žertvovali, ravno tako tudi bogočastje, s kterimi so jo v Babilonu in v Korintu slavili. Ako bi se enako bogočastje pri nas začelo, kaj pravite, bi se smelo terpeti? Gotovo ne, bilo bi zoper postave sramožljivosti. Pa Vi bi vsaj dovolili, da se to bogočastje kot predmet na kaki viši šoli podučuje? Tudi ne, in sicer iz ravno tistega vzroka ne! Glejte, Vi imate že zopet nekaj, kar Vas opravičuje in Vam kot dolžnost naklada nesterpnim biti. Vaša vest Vam velela vesti družega tudi s silo nasprotovati. Še več! Mislite si človeka, kteremu je v možganih zavrelo, tak hoče neko novo vero vstanoviti, na primer, kakor Matija Harlemski in Janez Lajdenski. Že bi imel taki človek nekatere posnemovavce, sklicuje zbore in razširja svoje zmote, kakor vé in zná, kaj pravite, je li to pripuščeno? Nikakor ne! kajti preslepljeni ljudje bi zamogli osodo doživeti, ktero so ljudje v šestnajstem stoletju občutili, ko so na Nemškem prekerščevavci vso lastnino z nogami teptali, po njihovi misli na povelje Najvišega obstoječe oblasti rušili, vladarje morili, vse s smertjo in razdevanjem obiskovali!! Taka dela ustaviti, ne bilo bi samo dolžnost, temuč ljubezen in previdnost bi zahtevala prav ojstro zoper take ljudi postopati. Kaj bo pa z Vašim načelom splošnje sterpnosti, ako ste pri vsaki stopinji primorani zaradi sile dogodkov jo zatajiti? Mi morebiti porečete, bo že država čula, občinski red in očitna nrvnost bode jih silila. Jaz Vas pa prašam, kakšno načelo je to, ki vedno z redom, z očitno varnostjo in nrvnostjo navskriž pride?

Je tedaj čisto očitno, da je tako načelo prav neslana reč, naj očitajo neumneži, kar hočejo.

Obernimo rečeno na našo reč. Kaj verujemo mi katoličani? Mi verujemo, da imamo v verskih rečeh resnico, mi verujemo, da nas naj grozovitniši časne in večne kazni čakajo, ako si resnico v sebi skaziti damo. Mi verujemo, da se vse druge vere od resnice oddaljujejo, kolikor dalje se od naše vere odtegujejo, in mi verujemo vse to opiraje se na neoveržljive razloge pameti, na sv. cerkev in na vero, tako da smo pripravljeni poprej kri preliti in naj grozovitnejši muke preterpeti, kakor en sam stavek naše sv. vere zatajiti. In s takim prepričanjem v sercu bomo mi kdaj terpeli in terpeti zamogli, da kdo pri nas, pri našem bližnjem ali v naši domovini katoliške resnice napada? Ne, nikdar ne!!

Kdor zmoto nemarno terpi, ni človek, ali pa je iz prave človeške derhali; kdor pa zmoto v verskih rečeh terpi, ta se je do živali ponižal in bliža se satanskemu stanu.

Že narava človeška zahteva, da se nihče ne da po zmoti oslepiti, kdor je resnice prepričan. Noben preštevca (računar) ne bo priznal, da stavek ni resničen, iz ktereга njegova vednost svoje razloge izpeljuje. Noben naravoslovec ne bo terdil, da se dá poskušnja tajiti, ktero je že tisučkrat napravil. Noben postavoumni ne bo rekel, da se zamore nad bitjem postav dvomiti, ktera je razložno v postavni knjigi tiskana, in še prosti rokodelec se ne bo udal govorjenju naj večega učenjaka, ako terdi, da pravila, ktere v svoji delalnici rabi, niso resnične. Katoličanstvo pa, ki ima od Boga razodete resnice, naj bi te resnice kar neutegoma zmešani človeški pameti žertvovalo, kakor kako pravljico?

K neslanosti pridruži se brezbožnost. Katoličan dobro vé, da so te verske resnice sredstvo za njegovo in bližnjega zveličanje, po takem početju ne bi si le sam sebi škodoval, ampak udeležil bi se naj hujšega izdajstva nad svojim bližnjim, ako bi se verskim resnicam odpovedal, ali pa nad njimi dvomil. Kaj bi ti možu rekel, ki tarna in kriči zato, ker je prepovedano brez vsake ovire prodajati bodala, strelsko orodje, strupe, češ, da s tako zabranitvijo se krati človeška prostost?

Gotovo bi se čudil, kako je mogoče, da pameten človek tako abotne reči zahtevati zamore. Ali se ni še bolj čuditi nad tistimi, ki vedno kriče in ne morejo videti, da ne terpimo, da se ropajo dušam verske resnice, sredstva zveličanja, navod lepo živeti, poterjenje za srečno smert, pomoč gnade, upanje na nebesa in na večno zveličanje? Ako bi tisti, ki katoličane nesterpne imenuje, očitno naznanil, da ne veruje ne v Boga, ne v vero, ne v prihodnje življenje, ne na nebesa, ne na pekel, — bi se dalo razlagati, kaj govori; da pa kristijan, katoličan kaj tacega stori, ki se spoznava k veri, ki jo je Jezus Kristus razodel, je tako delovanje popolnoma neverjetno in nerazložno.

(Dalje nasl.)

Čertice iz življenja sv. Očeta Pijsa IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

Od nekdaž že imenujejo zvesti katoliški kristjani naj višega cerkvenega poglavarja svojega ljubljeneга očeta. Zato pravi sv. Bonaventura: „Le eden je oče očetov, kteri se po pravici „Papa“ imenuje, ker ni le edini prvi in nar viši duhovni oče vsih očetov, temuč vsih vernikov, nar viši pastir, edini ženin, nerazdeljiva glava, viši duhoven in namestnik Kristusov, vir in začetek navadno vsih cerkvenih pravic.“ In po vsej pravici se tako imenuje, saj nas je Jezus Kristus s svojo bridko smertjo v otroke Božje posvetil in po Njegovem sv. nauku smo vsi bratje med seboj, udje enega in istega telesa, kteremu glava je On sam. Ker je pa rimski papež Njegov vidni namestnik in skerbni vladar vsih vernikov, je prav lepo in ginljivo, da ga vsi katoličanje imajo za svojega očeta, ga prav po otročje ljubijo, mu zaupajo in ga v stiskah nikdar ne zapustijo, kakor se spodobi dobrim, udanim in pokornim otrokom. Mi tedaj že zato ljubimo, spoštujemo in branimo vsakega postavno zvoljenega papeža, ker je naslednik sv. Petra, tedaj namestnik Kristusov. Da smo pa za nekatere še posebno vneti, kdo nam bo zameril, če pomislimo, da se že v navadnem življenju oni otroci posebno blagrujejo, ki imajo umne, ljubeznjive posebno skerbne starše, čeravno ima vsak človek svojega očeta, svojo mater? Kakor zvezde se odlikujejo in leskečejo neumerla imena nekterih posebno izverstnih papežev v cerkveni zgodovini. Komu se serce ne širi, ko sliši n. pr. imenovati Inocenca III, slaviti Gregorja VII, Julija,

Leona i. dr. veličanske značaje, kakoršne je Bog zlasti v nevarnih in viharjih časih obudoval!

Če pa pogledamo na ljubeznjivega, tako poterpežljivega, pohlevnega in milega Pija IX, skorej pozabimo na njihovo naj višo čast in oblast, na njihovo trojnato krono, in nehoté mislimo le na njihov ko zlato čisti značaj, in na njihove lepe čednosti, ktere nas tolikanj opanajo in nam sv. očeta tako ljubeznivega delajo, da bi jih vendar nad milijone in milijone družih ljudi stavili, ko bi tudi ne bili to, kar so, ampak kak navaden vsakdanji človek. — Kakor skala na viharjem morji terdno stojijo in se branijo vsestranskim napadom z nebeškim orodjem ljubezni in pravice. Sladke, goljufive kačje obljube jih ne zmotijo, roparskih čed se ne bojijo; nehvaležnost in nezvestoba celo svojih prijateljev kaznujejo z molitvijo, in po zgledu svojega Odrešenika le solze točijo za svoje sovražnike in za ves grešni, zaslepljeni svet. Po zgledu svojega Gospoda Jezusa Kristusa, ki je z ljubeznijo, nebeško resnico in poterpežljivostjo tudi naj terša serca omečil (in jih še zdaj tako omečuje), rabijo tudi naš sv. oče le trojno orožje vere, upanja in ljubezni in pa čednosti, ki iz tega trojstva izvirajo. Stanovitno, kakor nekdanj sv. Peter, ki je trikrat vprašan trikrat zagotovil svojo serčno ljubezen Jezusu, kličejo tudi oni vsim nasprotnikom: „Bogu moramo biti bolj pokorni, kakor ljudem.“ V terdnem, neomahljivem zaupanju v Boga, ki je nekdanj šibkemu mladencu pastirčku Davidu dal moč, da je premagal orjaka Golijata, se tudi oni ne ustrašijo še tako podkurjenih nasprotnikov. In ljubezni njihove ne čutijo le Rimljani, ki so v njihovi bližini, ampak vesoljni svet, ne le katoličani, še celo sovražniki, za ktere nimajo drugega maščevanja, kakor: „Oče, odpusti vsim, ki me sovražijo!“ Kakor je nekdanj sv. Janez ves gorel ljubezni za Jezusa in ga celo pod križem ni zapustil, tako da mu je Odrešenik, kar je nar ljubšega imel na svetu, svojo Mater izročil, so tudi oni v svoji apostolski gorečnosti vreden naslednik ljubljencu Jezusovemu, ne le po imenu, temuč tudi v tem, da se ravno tako lahko reče o njih: „Glej sin, svojo Mater!“ Ker v Marijo stavijo sv. oče terdno svoje zaupanje in njej se imajo tudi zahvaliti za toliko milost (gnad)! — Zares, Pij IX so častitljiv, svet mož, nar veči mož v puhlem 19. stoletju. Vse, kar govore, pišejo, delajo, je velikansko. In če bi ne bili tudi nič drugega storili, kakor da so v zmote sedanosti zašlim vladarjem, kateri s svojo krivico vedno tiščijo vanje, odgovorili svoj: „Non possumus, non possumus,“ — pokazali bi bili že s tema besedama potomcem, kako visoko so bili nad drugimi. Ker je pa v vsakem obziru njih djanje tako vzvišeno, tako ljubeznjivo, tako osupljivo in čudovito, lahko brez vse prevzetnosti z velikim apostelnom reko: „Vsim sem bil vse, da bi bili vsi zveličani.“ —

Taki so naš sv. oče, oče okoli 200 milijonov ljubljenih, po vsem svetu razkropljenih otrok! Kaj čuda tedaj, če se giblje ves verni svet in če zvesti katoličanje drug pred drugim hitijo in skerbno ugibljejo, kako bi svojemu preserčnemu očetu posušili bridke solze, jim polajšali grenko terpljenje, bodisi z besedo, z darom, z denarjem, s kakim blagim djanjem ljubezni, z molitvijo ali celo s svojo kervjo. Kaj čuda, če se zlasti zdaj povsod zbirajo in posvetujejo, kaj bi poslali milemu starčku za spomin njihove zlate maše! O kako se bode milo storilo preblagemu starčku, ko bodo gledali cele kupe podpisov svojih zvestih ovčic; gotovo se bode solza uternila iz njihovih angeljsko-milih oči, ko bodo brali razna serčna vošila, ko bodo sprejeli bogata darila in zvedili, koliko dobrih del in molitve se bode ta dan za nje opravilo! Zdi se mi ravno zdaj najpripraviši čas, nekoliko lepega iz njihovega življenja priob-

čiti tudi po „Danici,“ ki rada hvali, kar je hvale vredno, pa tudi marog ne zamolči, kjer jih vidi? „Ne tolikanj Piju IX na čast, oni ne potrebujejo te časti, ampak nam v tolažbo; ne njim na slavo, slavi jih dovelj naj viša čast na zemlji, ampak nam v spodbudo“: da bi se v sercih vsih Slovencev, ki so kot sploh še dobri katoličanje, že od nekdanj vdani vesoljnemu poglavarju sv. cerkve, še bolj vnela ljubezen in vdanost do sv. očeta, da bi še bolj goreče molili zanje in za vesoljno cerkev, da bi njihove želje vselej spolnovali in posnemali njihove lepe čednosti. Res je moje pero preslabo, da bi kaj vrednega spisalo, ali kdo bo serčno ljubečemu otroku branil hvaliti in slaviti svojega dobrega očeta vselej, kjer koli, kolikor in kakor more in zna.“ —

(Dalje nasl.)

Iskrice slovenske.

V.

Rus imenuje svojo domovino sveto, Francoz lépo, Angličan staro, Nemec dobro, Čeh milo itd.; kako pa Slovenec svojo zove: Menda milo, vsaj je nagibov dokaj, jo milovati. Dom mi je ljub, domovina mi je draga; pa če pomislim stiske, v kterih vzdihla, se mi milo stori, se mi omili, jo milujem. Milo jo imenujem, in ona me milo pogledovaje zove: Mili dečko, mili sinko!“ — Tako sem si zaznamnjal — ne vém že po katerem vzgledu — l. 1851.

„Ni vsaki sposoben k vsemu, se bere leta 1866 v ruski pisanem življenji blagovestnikov slovanskih, ss. Cirila in Metoda. Enemu daje se vzlasti matematika, drugemu historija itd. Prav tako ima tudi vsaki narod svoj osebni sklad, osebno naklonost k čemur koli, osebno prizvanje. Enemu je prišla v del vziskanost, tenkost vkusa, drugemu obilnost zemskih dobrot, ruski narod pa, kakor more vsaki blagomisleči jasno viditi, je prejel to, da strasti in praznega modrovanja človeškega varuje pravo vero, ktere ni na celem svetu, razun v Rusiji. ktera ji klanja svojo glavo.“ — Ko bi pač to res bilo!

Sveta je ruskemu narodu domovina, in pravo vero hraniti, to — misli — je naloga njegova. Verno in pobožno je slovansko ljudstvo sploh, verno (po svojem) in pobožno je posebej ljudstvo rusovsko. To nam spričujejo taki, ki so bili sami na Ruskem; to se pripoveduje o ruskih vojakihi, ki so l. 1848 pomagali Avstriji; to se bere o Rusih, ki so o času Napoleonovem hodili po zapadni Evropi. Ko bi Rusje imeli toraj res pravo vero, kolika sreča! Ali — gerška razkolnija, pričeta po Fociju, doveršena po Cerulariju, je v svoje naročje potegnila pozneje tudi ruske in premnoge druge vzhodnje Slovane, ki se zovejo zdaj pravoslavne. Sloveti hočejo s svojo vero, toda — prave vere nimajo in toraj tudi obilnih blagosti živati ne morejo, ki jih prava sv. Cerkev daje svojim vernikom. Da bi k temu spoznanju prišli, stopili v pravo sv. katoliško cerkev ter sprejemali obilne njene milosti, prosimo v družbi ss. Cirila in Metoda katoliški Slovani vsi.

Sedanji sv. Oče si ves čas svojega vladarstva prizadevajo za to, kako bi ločene vzhodnje kristjane pripravili v hlev prave čede Kristusove. Bere se, da je v ravno tem namenu poseben ruski poročnik Vajulev že delj časa v Rimu. Da se bodo v prihodnjem občenem cerkvenem zboru o tem zedinjenji posvetovali, to je gotovo. Pij IX so celo k zboru povabili vladnike vzhodnjih cerkvá. Ruska cerkvena zbornica (sinoda) menda še ni nič odgovorila. Da bi pač dans, kedar zaslisiš glas Božji, ne zakerknili svojih serc! Ko bi vsaj o tisučnici Metodove smerti l. 885 bili Slovani — bratje po rodu — tudi bratje po veri — v pravi sv. Cerkvi!

V ta namen je treba, da molimo, pa da si tudi

sicer prizadévamo, kar se dá. Najprej se moramo med seboj prav spoznati. Učiti se nam je toraj njihovega jezika. Prav je, ako se vadi mladina talijanskega, francoskega, angleškega, staronemškega; ali — prav bi tudi bilo, da bi se učila slovanskih, bulgarskega, serbskega, ruskega. — Pravo vero imamo mi, terdijo Rusje. I tedaj bi bilo treba, da se vzlasti katoliški bogoslovci vadijo teh slovanskih jezikov, da bi njihove knjige znali sami brati. V bogoslovnih vedah se precej na tanko učimo cerkvenih in verskih razložkov med katoliško in gerško-slovansko cerkvijo, ali — po slovanski bi v sedanjem stanu sploh ne pismeno ne ustmeno ne mogli jih razkazati svojim ločenim bratom. Nekdaj na to ni bilo skoraj misliti, a sedaj je vzajemnost med narodi vsa druga, in priložnosti bo morebiti v prihodnje več, kakor se pa komu dozdeva. Mladi Slovenci hodijo na visoke šole na Dunaj, v Prago itd., kjer se vadijo slovanskih jezikov, se navzamejo časih tudi njihovih napočnih nauk. Tudi z njimi bodo opraviti imeli mladi duhovni prej ali slej, tako ali tako. Kako dobro bi bilo, da so jim kos tudi v besedi in da poznajo zadevno slovstvo. Marsikaj bi se pri gimnazijskih in bogoslovnih naukih dalo stisniti in skrajšati iz stare dobe, in privzeti bi se moralo mnogo iz novega časa s posebnim ozirom na razmere, v katerih se nahajajo sedaj narodi sploh in posebej rodovi slovanski.

Ako se hočemo Slovani kedaj združiti v cerkvi in zediniti v sveti veri, je razun tega, da se bolje spoznavamo, treba tudi, da si nekoliko več zaupamo ter v keršanski ljubezni se med seboj približujemo. Kako so nam popisovali časi gerde, napuhnjene, prekanjene, zvijačne, sovražne itd. razkolnike, huje in serditejše kakor ktere si bodi krivoverce! In tako je nastalo, da je marsikteri katoličan se zgrozil, ugledavši kakega vzhodnjega popa ali svečenika — morebiti celo z brado! ni ga pa bilo strah, prijazno občevati z luteranskim pastormem ali katerim koli protestantom. In vendar koliki razložki v veri in cerkvi so med temi in unimi! Hudo so se popisovali vzhodnji razkolniki nam; kako so popisovali in morebiti popisujejo še sedaj nas rimske katoličane gerškim in slovanskim vzhodnjim kristjanom, ki nas čertijo in milujejo, ker nas prav ne poznajo. Dokler si bodemo očitali drugi drugemu napuh in hinavstvo, nobenega zedinjenja upati ni. Poniževati se je nam treba na obeh stranéh, ljubeznjivo in zaupljivo se bližati, vzajemno spoznavati, ter prositi Boga, da nas milostno sklene v svoji božji državi že tukaj na zemlji.

J. Mn.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. V sredo je bil dokončan enajstdnevni misijon na Verhniki. Vdeleževanje je bilo silno veliko, zmiraj polna cerkev, gotovo kacic 6—7000 obhajanih. Zanesljivo je, da veliko jih je dosego zgubljeni „mir, ktereга svet ne more dati.“ „Zum Trost und Frommen“ skerblijivemu „Tagblattu“ bodi rečeno, da še marsikteri misijon je nastavljen, in preveč bode terpel, ako se bo za vsacega posebej napenjal in togotil. Ne mara, pride še čas, ko bodo tudi „Tagblattovi“ gospodje drugač vidili, kakor pa zdaj vidijo. —

K zlati maši Pija IX.

Sv. Oče so 16. sušca tega leta sami naslednje kratko pismo (breve) razglasili:

Pij IX, Papež.

Vsim vernikom Kristusovim, do katerih to pisanje pride, pozdravljenje in apostoljski blagoslov. Kar smo v svojih velikih in grenkih skerbéh komaj pričakovali, da Nam bo namreč Najvikši toliko starost dal doživeti

da bi čez 50 lét po prejetem posvečenji sveto daritev s slovesnostjo obhajali, to se bo zgodilo prihodnjega 11. mal. travna, ako Bog dá. Ta dan pa, ki Nam serce z največi radostjo napolnuje, je dal vernikom novo priložnost, da svojo zvesto vdanost in česenje do Nas naznanujejo in skazujejo. Ob enem namreč, ko Nam z neverjetno gorečnostjo k tako blagrenemu dogodku srečo vošijo, so Nam tudi ponižno svoje serčne prošnje oznanovali, da naj veselje tega dneva zedinimo z njih duhovnim pridom ter naj zavoljo te prilike odpremo v njih prid nebeške zaklade Cerkve, ktere Nam je Bog v gospodarstvo zročil. Te pobožne želje katoliškega sveta smo voljni z dobrovoljnostjo spolniti; torej po milosti vsegamogočnega Boga in operti na oblast njegovih svetih apostelnov Petra in Pavla usmiljeno v Gospodu podelimo popolnoma odpustike vsem tistim Kristusovim vernikom obojnega spola, kateri bodo to leto enajstega malega travna v kateri koli cerkvi ali kapeli pri sveti maši in po v resnici skesani spovedi in sv. Obhajilu pobožno k Bogu molili za spreobrnjenje grešnikov, razširjanje katoliške vere, edinstvo in zmago katoliške Cerkve. Ta odpustek se po priprošnji zamore obrniti tudi za duše Kristusovih vernikov, ktere so se z Bogom v ljubezni sklenjene iz sveta ločile.

Dano v Rimu pri sv. Petru pod rubškim perstanom 16. sušca 1869, v letu XXIII Našega papeštva.

Posnetek iz pastirskega lista mlgsp. kneza in škofa sekovskega: Sekovski pastirski list naznanja v začetku, kako je adresa, ki so jo pravi katoličani sekovske škofije poslali papežu Piju IX, razveselila serce sv. Očetu. Naznanjuje tudi papeževo pismo, v katerem sv. Oče očitno hvalijo serčnost tistih šestnajsterih mož, ki so brez strahu pred svetom napravili razglas, v katerem kličejo vse katoličane sekovske škofije, naj podpišejo pismo verne vdanosti ali adreso, v kateri hočejo očitno naznaniti pred svetom sv. Očetu, da imajo še pravo vero v sercu. Hvalijo gorečnost vsih, ki se niso menili za nasprotnike, kateri so se na vso moč prizadevali jih odverniti od tega lepega početja, temuč so serčno to očitno pričanje sv. vere podpisali. Zagotavljajo jim torej blagoslov Božji.

Opiraje se na zahvalnico pravi pismo dalje, kako so se goljufali lažnjivi preroki ravno nad verniki sekovske škofije. Mislili so z naj večim vspehom delati; mislili, da so prebivalci srednje Štajarske naj bolj zreli za njihove napčne in lažnjive nauke; pa kako jim je spodletelo! Sviri pa list, da po tej zmagi ne smejo biti brez skerbi, ker se sovražniki radi zopet vernejo, ko jim prvi napad spodleti, in nepravilne premagalice zmagajo. Da je pa moč sovražnika premagati, ga je treba poznati; torej pastirski list sovražnike zaznamuje in blizo tako le popisuje:

Bog in Zveličar je svaril pred neštevilnimi zapeljivci, ki bodo prihajali, rekoč: „Veliko krivih prerokov bo vstajalo in veliko jih bodo zapeljali. In ker bo krivica obilna, se bo ljubezen pri mnogih ohladila. Kdor pa ostane zvest do konca, bo zveličan.“

Potem so bolj natanko popisani mnogoteri veri sovražni ljudje; nobeden izmed njih ne bo rekel: Glejte, jaz sem zapeljivec, jaz vam hočem resnico iz serca iztergati, in Vas zmote učiti; temuč vsak se bo kazal v tisti podobi, v kateri imajo njegove zmote naj bolj videz resnice.

Taki so hinavci, oddelek veri sovražnih ljudi, kateri se sicer kažejo, kakor bi prav nič hudobnega zoper sv. vero ne namerjavali, ki jo veliko več z lepimi in navdušenimi besedami povzdigujejo; pri vsem tem pa ljudi prav nevarno od Kristusa odvrčajo, ker govoré zoper sveto cerkev. Pa še celo tukaj ne govoré zoper cerkev sploh, ampak le zoper njene naprave

in cerkvene višji, zoper papeža, škofe in duhovne. Torej svari Kristus sam: „Glejte, da vas kdo ne zapelje! Ker veliko jih bo prišlo v mojem imenu in veliko jih bodo zapeljali.“

Drugi so zasramovalci. Ti se že bolj naravnost kažejo in jih je torej lažje spoznati. Taki zasramujejo katoliške resnice, naprave, opravila ali šege, in silno pohujšanje napravljajo med tistimi, kateri se z njimi neprevidno družijo. Zoper take nas svari sv. Peter z besedami: „Pred vsem vedite, da poslednje dni bodo vstali zapeljivi zasramovalci, ki bodo živeli po svoji požljivosti. Vi bratje, ki to že poprej veste, varujte se, da Vas zmota teh neumnežev za seboj ne potegne, in da ne začnete omahovati; rasite veliko več v milosti in spoznanji našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa.“

So pa še popolnoma nejeverniki, ki ne napadajo samo cerkve, ampak tudi njega začetnika samega, Boga in Zveličarja Jezusa Kristusa napadajo, in podstavne (naj perve) resnice svete vere tajijo. Veliko teh utegne z dozdevnim spoštovanjem in s pohvalo od Jezusa govoriti; imenujejo ga razsvitljenega moža, pospeševalca napredka, ljudskega prijatla. Toda oni ne verujejo, da je on pravi, večni, edinorojeni Sin Božji enega bistva z Bogom Očetom; imajo ga le za človeka, ki je bil le samo bolj bistroumen, kakor takratni mračni čas, pa vendar nikakor ne tako, kakor sedanjí čas in zlasti tako ne, kakor so ti neverniki sami. Torej jim od vsega njegovega uka le nekteri izreki čednosti veljajo, zaveržejo pa popolnoma njegove verske resnice, akoravno se jim ne zdi vselej primerno, da bi to očitno izrekli. Take ljudi imenuje sv. Janez naravnost antikriste, rekoč: „Veliko zapeljivcev je šlo po svetu, ki ne spoznajo, da je Jezus Kristus prišel v mesu; taki človek je zapeljivec in antikrist.“

In ker so ravno ti verski zapeljivci v današnjih dnevih naj nevarniši, naj še povem, kako je sv. Janez zapovedal, da se je do takih zapeljivcev obnašati. „Ako taki k vam pride,“ pravi sv. Janez, „kteri verskega nauka (v osebo Jezusa Kristusa) nima seboj, ne jemljite ga v hišo in ne pozdravljajte ga, ker kdor ga pozdravlja, se vdeleži njegovih hudobnih del.“ To je primerno povelje sv. Duha po ustih sv. Janeza. Ta nauk je več zvestovernih tergov natanko spolnovalo ravno preteklo poletje zoper tako imenovane potujoče lažnjive preroke, tako da krivoverci v celem tergu niso dobili prostora, kjer bi bili trosili svoje zmote in so se mógli brez vspeha odpraviti.^{*)}

Tukaj pa nekteri poprašujejo, če ni zoper keršansko ljubezen, takemu človeku (ki pride zmoto trosit) hiše zapirati in se z njim nič ne meniti? Kristjan, ki ima zdravo pamet kaj tacega še prašati ne more, ker tako obnašanje je spolnitev določnega povelja sv. Duha, ki je Duh ljubezni, in gotovo naj bolje vé, kaj zapoveduje keršanska ljubezen. Verh tega je sv. Duh to povelje izrekel ravno skoz usta naj bolj pohlevnega učenca ljubezni, ktereга ljubezen so še celó krivoverci pred vsimi drugimi aposteljni Gospodovimi tako posebno hvalili. In ta ljubeznjivi učenec je gotovo naj bolje vedil, kaj tirja keršanska ljubezen. Če se torej to povelje, ktero je dal sv. Duh in izrekel sv. Janez, vendar tako glasi, da se morajo takemu veri nevarnemu človeku vrata zapreti in da se taki ne smejo pozdravljati, t. j. z njimi v nobeno tovarštvo se ne podajati, se gotovo to povelje ne smé nič več zljajševati — češ — v imenu zapovedi o ljubezni do bližnjega. Še več; ravno keršanska ljubezen tirja natančno spolnovanje tega Božjega povelja;

ljubezen namreč tirja, da vse ljudi ljubimo in sicer v resnici ljubimo. Ona nam tedaj prepoveduje iz mehkočutne priljudnosti do vere nevarnega človeka dopustiti, da bi se v škodo pripravile keršanske deržine, srenje, narodi, in pa v naj svetejši zadevi vere, ko očitno žuga večno pogubljenje. Bil bi le žalosten dokaz nevednosti in preziranja sv. vere in visoke vrednosti človeške duše, ako bi se v tej naj svetejši reči ne poterdilo obnašanje, ktero se v drugih še veliko manj važnih zadevah tako zvesto spolnuje. Zakaj neki zapoveduje postava odstraniti bolnika, ki ima kužno bolezen? Zakaj tirja, da se ne smé z njim občiti, meniti? (Konec nasl.)

Iz Tersta, 22. sušca. Naš milostivi gospod škof so od presvitlega cesarja imenovani „skrivni svetovavec“; prečastiti gosp. nadškof goriški pa so dobili veliki Leopoldov križ. — Včeraj so bile volitve za mestno svetovalstvo v okolici teržaški; premagala je narodna stranka; kakor se čuje, so bili izvoljeni vsi tisti, ktere je Primorec priporočal. Bog daj, da bi kaj pomagalo! — Tudi tukaj v Terstu se misli „katoliška družba“ osnovati. —

Razgled po svetu.

Vesoljni cerkveni zbor. Odkar so papež Pij IX na dan 8. grudna 1869 vesoljni cerkveni zbor sklicali, se je začelo po raznih deželah mnogotero govoriti o tem, in kolikor bolj se bližamo veličastnemu dnevu, ko se zbor začne, toliko bolj se vse giblje, toliko bolj se razširja govorjenje o tej važni reči. Ne bo torej napčno, ako se nekoliko ozremo po svetu in pozvemo, kako se o tem misli.

Znano je, da rimski papež so vsem vzhodnjim patrijarhom, nadškofom in škofom, ki niso združeni z rimsko katoliško cerkvijo, poslali povabila k cerkvenemu zboru. Mikalo bo torej vsacega vediti, na kako zemljo so padale papeževe besede. Gerško — nezedinjeni patrijarh v Carigradu, ktereга so papež po Testu (Testa), velikem namestniku apostolskega poslanca Brunonia, povabili k vesoljnemu zboru, se ni le samo priti branil, temuč še celo povabila sprejeti ni hotel.

Prav verjetno je, da je patrijarh carigrajski svojim škofom zaterdil, naj se tudi oni enako obnašajo nasproti papeževemu povabilu. Več se jih je res po njem ravnalo, n. pr. škofje kalcedonski, varnski, solunski, drinopoljski.

Ravno tako so se ravnali nekteri armenski škofje po zgledu svojega patrijarha Kevork-a IV, ki stoluje v samostanu Ečmiasin-u, blizo mesta Erivan-a.

Motili bi se pa, ako bi iz omenjenega hotli razsoditi vspeh, ktereга je imelo papeževo povabilo na jutrovem. Sliši sa tudi marsikaj veselega iz jutrovega zastran vesoljnega cerkvenega zbora. Tako n. pr. je vse drugač in lepše ravnal gerški škof trapezunški, kakor pa njegovi tovarši. Sprejel je papežovo okrožnico s častjo, pritisnil jo na persi, jo kušnil, djal na čelo in zaklical: „O Rim, o Rim! O sveti Peter, o sveti Peter!“ — Tudi armenski patrijarh v Carigradu je papežovo pismo z velikim spoštovanjem sprejel in rekel, da iz serca želi, naj bi se razlike med vzhodom in zahodom poravnale, in bi se potem cerkev, ko bi vse vernike vezala ista vez, lažej branila napadom brezbožnikov. Enako so odgovorili tudi drugi armenski škofje.

Posebno znameniti so glasi, ki se slišijo med gerškim ljudstvom zastran vesoljnega zbora. Carigrajski patrijarh je namreč hotel sklicati občni zbor „pravoslavne“ ali gerško-razkolniške cerkve, pri katerem bi sam predsedoval. Znano je, da ravno tisti dan, ko je gerški patrijarh zavernil papežovo pismo, mu je vzela turška vlada jurisdikcijo ali sodnjo oblast čez Bulgarijo, in bulgarska cerkev se je ravno ta dan ločila od gerške. Prosil je v dolgi prošnji sultana za dovoljenje občnega

^{*)} Tudi v Ljubljani je bil nedavno eden tacih; ravnokar je prišlo na tuje tisto poslopje, kjer je bil prostor našel; znano je, da nič opravil ni.

zboru jutrove gerške cerkve, v katerem naj bi se rešila bulgarska zadeva; in v ravno ti prošnji je razlagal vzroke zoper ločenje bulgarske cerkve od gerške. Ta ovinek pa ni bil všeč ne Bulgarom ne carigrajskim Gerkom. Rekli so: Sej je občni zbor že sklican (namreč v Rim), na katerega se vesoljni svet pripravlja. Ako ima patrijarh dobre vzroke za zedinjenje gerške in bulgarske cerkve in za daljno ločenje rimske in gerške cerkve, zakaj jih neki noče v občnem zboru v Rimu razložiti in se za-nje poganjati?

Pa še od druge strani se je hudo nasprotovalo papeževi okrožnici, namreč po časnikih. Časnik „Clio“ v Terstu je mesca listopada prinesel dva spisa zoper papeževo pismo. Pisatelj, razkolniški duhoven iz Bitinije, modruje, da le gerško-nezedinjena cerkev je od Kristusa ustanovljena in vse cerkve, ki niso v zvezi z gerško, so odpadnice. Tudi nekteri gerško-slovanski listi so dosti osorno pisali o tej zadevi, da molčimo o novo-judovskih, frajmavarskih in laži-liberalnih listih, katerih vredniki bi morali v framasonskih beznicah za kazen „slepe miši loviti,“ ako bi opustili papeža napadati.

Veliko veselejši življenje zastran vesoljnega zbora je po vsih zahodnjih deželah. Po Laškem, Francoskem, Nemškem, kakor tudi Slovanskem se veliko že piše in in se bo pisalo o tem zboru.

Tudi protestantom so papež poslali povabilo, želeči, da bi se poravnale razlike in naj bi bil poprej en hlev in en pastir. — Višje cerkveno svetovalstvo v Berlinu se kar naravnost pritožuje zoper pismo in pravi, da papeževa okrožnica očitno žali protestante. Ali ravno s tem je pokazalo, da ne vé, ktero je njegovo in ktero papeževo stališče. Po protestanškem principu ni nikakoršnega cerkvenega svetovalstva in sploh nobene vidne, osebne oblasti, kateri bi se mogel posamezni v verskih rečeh podvreči. Zakaj ravno na tem je zidana reformacija, da taji vsako enako veljavo ali oblastnijo. Že Luter (De institut. Minist. Ecclesiae, tom. III. Fol. 584) pravi, da je vsak „naj boljši sodnik vsih, ki ga učijo, ker je notranje od Boga samega podučen.“ Če torej višje svetovalstvo kot cerkvena oblastnija protestuje zoper papeževo okrožnico, in protestante opominja, tega ne storiti, kar pravi pismo papeževo, si s tem prisvojuje oblast, ki mu po principih reformacije nikakor ne gre. Njegov poziv do protestantov je neopravičeno seganje v vest vsakterega protestanta. Papež, dobro to prevdarivši, niso torej samo posameznemu svetovalstvu ali kaki posamezni dozdevni oblastniji poslali okrožnice, ampak vsim protestantom skupaj. To so pa storili z oblastjo, ki jo zastavlja Cerkev na Kristusovo besedo, ki se nad 1800 let v Cerkvi dalje izročuje, ki so jo veliko stoletij protestantje sami pred svojim odpadom priznavali. Če protestantje sprejmejo in spolnijo očetovski papežev opomin ali ne, to je reč milosti (gnade) Božje in prostosti pri vsakem posameznem. Gotovo pa je, da po svojih lastnih načelih smejo protestantje poslušati glas papežev. So pa tudi res k temu zavezani, ako slušajo glas vabljenja božje milosti, da ga spoznajo za glas svojega od Boga jim postavljenega višega Pastirja. (Po „oecum. Conc., period. Bl. Regensb.“ itd.)

Gjurski škof v pastirskem listu zastran verskih in brezverskih šol na Ogerskem pravi: „Mi ne potrebujemo nobenega učenika družega verstva, mi bomo celo od svojih učiteljev tirjali, preden sprejmemo otroški poduk, da očitno izpovedó keršansko-katoliško vero, kakor zapoveduje ostrogonska sinoda od l. 1858.“ Kakor skorej vsi evropejski katoliški in protestanški listi in iznajdeni pedagogi pišejo zoper brezverske šole, tako je tudi po ameriških listih že več lét polno enacih spisov.

Ravnoslednost „Wandererjeva.“ Potem ko je

„W.“ prav „liberalno“ okajfal katoliški „št. mihelski snid“ na Dunaju, vergel blata na papežev dopis do družbe, opsoval katoličanstvo ko trinoštvo pameti itd. — potem pravi: „mi privošimo nasprotniku polno prostost v gibanji, govoru, pisanji, agitaciji po bratovšinah in družbah,“ — in ko je to izrekel, zopet dalje zasramuje v ravno tistem spisu. Tako znajo ti močje, — silo učenici so v laganji in zasramovanji. —

Španjolski denarski minister je nasvetoval, da naj se kar cela milijarda realov na posodo vzame. Laži-liberalci ne znajo družega kakor silne dolgove delati, akoravno zraven tega cerkve ropajo.

Španjolski frajmavrarji, kakor tudi drugod, hočejo duhovnom celo usta zamašiti, da bi v naj hujših okolišinah ljudi samo „šest resnic“ učili, o vsih družih potrebah pa molčali! (In če tudi le samo pri verskih resnicah ostanejo, jim je to dostikrat še najmanj prav; to priča njih lagoj zoper misijone.) Sv. Duh pa vелеva, da je dolžnost resnico terditi in govoriti, „bodi si priložno ali nepriložno.“ Se vé, naj ložje gospodarstvo je sovražnikom vere in reda, ako duhovstvu usta zamaše ter imajo potem ljudstvo čisto na motozu. Ravno zato tako strašno pihajo, ako duhoven nekoliko seže v dnevne vprašanja. Lepe mi svobode, da bi samo „liberalci“ in njih prijatli smeli govoriti, drugi pa tiho molčati! Kjer katoliško duhovstvo ne sme več govoriti, tam govori glavosečnica (gilotina) kakor o francoskem puntu.

„**Tagblatt**“ **hudo divja** zoper blagoselne darove za sv. Očeta. „Za hromotnico, za napravo slepih, za gluhonemnico, za ubožnice, za norišnico, za bolnišnico — za vse to nimajo klerikalni nobenega občutka . . . Naši klerikalni so za revšino svojega lastnega ljudstva slepi. . .“ Tako ostudno v obličji cele dežele ta umazani list laže! Ali meni mar, da je ljudstvo slepo in mu bo na besedo verjelo, ko pa vse drugo vidi? Kdo si vé, kaj ko bi se naredila poskušnja? Kaj ko bi se zbrali očitni in skrivni reveži in bi jih peljali najprej pred stanovanje „Tagblattovih“ vrednikov, potlej pa pred hiše duhovstva in vsih tistih, ki jih „Tagblatt“ psuje za klerikalne, „Finsterlinge“ itd., in ko bi reveže prašali, kje dobivajo več pomoči, komu več zaupajo, kam se zatekajo v naj hujši sili? Kaj bodo neki odgovorili? . . . Ali bi se ne poterdilo, kar je tudi minister Giskra rekel v zboru Sveticu, ko je ta citiral, kar je „Tagblatt“ v drugi zadevi pisal, namreč: „To je laž!“

Na kateri strani je bil Metelko, Holzapfel, M. Svetina in toliko družih, ki so skorej vse svoje premoženje ubožnim zapustili? So bili mar ljudje „Tagblattovega“ kalupa?

Marsikteri „liberaluh“ je dostikrat en sam večer toliko ali še več zaigral in zadegal, kot je vseh teh revnih beličev, ki jih dobre serca pošljejo sv. Očetu. „T.“ renči o domovih, ki gredo na kant? Svest si pa sme biti in brez skerbí, da ne ene grablje zato ne pojdejo od hiše, kar se malega enkrat ali dvakrat v življenji dá sv. Očetu, koliko manj pa kak dom na kant. Koliko tisučev in tisučev pa gre leto na leto iz dežele za lišp, veliko tudi za kužljive bukve in časnike itd., s čimur se narodu godi dušna in telesna škoda! Za to je pa „Tagbl.“ slep, kajti podá se na njegovo kulturno krošnjo.

„Tagblatt“ terdo povdarja, da se ta denar daje „tujem knezu.“ Če on še ne vé, naj mu povemo: judu, turku in odpadniku od katoličanstva ter izdajavcu je papež „tuj knez“, — nikoli pa ne poštemu katoličanu.

Razne novice. Macinitov testament. Macini je dal na svetlo knjižurino, ki jo imenuje „Il mio testamento (moj testament).“ „Unita“ pravi: Ne poznamo še teh bukev, testament Macinitov pa bi mógel imeti ta-le obseg: „„Po tolikih zakletvah, tolikih pregrehah in toliki

kervi — zapustim ubogim Italijanom brezkončne davke, nezmerne dolgove, silovitost papirnega denara. — Punt roji na Španjskem, pa tudi katoličani ne spijo. „Katoliška družba“ ondotna šteje že 4,800.000 udov... Le s serčnostjo v „katoliške družbe“, v edinost katoliško! V tem je moč, — tega se bojé sovražniki cerkve in deržave — Poslanec Pianciani je 9. sušca v florenški zbornici predlagal postavu, ki zavezuje vse klerike k vojaštvu. Ob enem času so španjski „ajuntamenti“ tirjali, da naj se odpravi vse popisovanje na vojaštvo, češ, da to ni prava svoboda, ki veže državljane k vojaštvu. „Unità“ pravi k temu, da noče zagovarjati prošenj Španjolv zoper novačenje, zdi pa se ji krivičen, neusmiljen in barbarsk Piancianov predlog, ki vleče klerike iz semenišnic, da bi jih v kasarne zapiral, kajti, ni je deržave na zemlji, v kateri bi bila taka postava, zoper kakoršno oporeka vsaka in vesoljna vest.

Vedrilke in budilke.

Liberalizem, ki mnihom obleko ropa. V Sirakuzah na Sicilskem je prefekt Solinas razklical, če bo kdo mniško obleko nosil, da bo kaznovan in obleka mu bode vzeta. Tako se je zgodilo na povelje novolaškega ministerstva 19. pros. 1869. Lepa reč teh „sirakuzanskih liberalcev“, ki so jeli tudi obleko ljudem s pléč tergati! Po Kairi, po Čarigradu, med Beduini, Druzi in sploh med Turki sméš hoditi oblečen, kakor koli ti je drago; obleko pod pečat devati znajo le samo liberali.

Jezuitovski prijatelj. Fabrikant je pravil fabrikantu, da po jezuitovskih misijonih je veliko tatov tatvino povračevalo, in da to je dokaz, kako čversto jezuiti pridigajo. — „Ali pa verjameš, da to tatovi delajo?“ mu uni odgovori. „To povračajo jezuiti, ki imajo nezmérne zaklade, in iz svoje lastnine povračajo.“ Tretji to slišati, zakliče: „Prijatelj, ako jezuiti ne le nič ne kradejo, temuč tudi to iz svojega povračajo, kar so drugi pokradli, jaz vošim, naj bi bili vsi ljudje na svetu jezuiti.“

Tudi bi morali imeti daljši nosove kakor španjski mavtarji, da bi zvedili in spazili, kje vse je kdo pokradel, goljufal, ožulil itd.

Iz Ljubljane. Prečast. o. Angela Gorenc-a, iz reda sv. Frančiška, bivšega gimnaz. prefekta in provincijala itd., starašina te provincije, so te dni slovesno pokopali. Ranjki je bil rojen v Žuženberku l. 1792, posvečen l. 1818. Več nekdanjih njegovih učencev, zdaj že postarnih gospodov, ga je spremljalo k pokopu R. I. P.

Č. g. Fr. Fink se je mengiški fari odpovedal.

Katoliška družba bode v večer papeževe zlate maše napravila svojim udom spodobno vedrilnico. Ako bi kateri udov z dežele hotel kak kratkočasen podučilen govorček imeti, naj bi odboru naznanil.

Popotovaje s Primorskega na Dunaj so se svitli cesar 20. t. m. tudi na ljubljanskem kolodvoru nekoliko pomudili. Mil. škof s prečastitim korarstvom, deželni predsednik id. so Njih veličanstvo pričakovali. Posebno slovesno in obilno so se pri sprejemanji vdeležile slovenske družbe itd. Po odhodu cesarjevem je veliko veselje obudilo naznanilo dr. Bleiweis-a, ki je med Sokolce stopil, in zaklical, da Njih veličanstvo so prizanesli jetnikom z Ježice. 12 je odpušena vsa kazen, 5 pa dve tretjini časa.

141 let že ni zadelo oznanjenje D. Marije na véliki četrtek; v zadnje je bilo tako, kakor letos, leta 1728. V vsem preteklem stoletji ni bilo to ko samo

trikrat, namreč v letih 1717, 1723 in 1728. V tem stoletji bomo imeli še dvakrat, in sicer že v kratkem oznanjenje na véliki četrtek: leta 1875 in 1880. V prihodnjem stoletji se primeri to samo dvakrat, v letih 1937 in 1948; tedaj je v 300 letih samo osemkrat tako, kakor letos. — Tega se pa stariši ljudje spominjajo, da je bil sv. Jožef na vél. četrtek. To je bilo l. 1818, in v preteklem stoletji leta 1761. To se zgodi, kedar je velika noč naj zgodnejša, t. j. 22. marca. (Dom.) — „Tagblatt“ je o tem prazniku tako čudno otrobe vezal, „oficielne kalendermacherje“ krivičil itd., da se utegne sam sebi smiliti, če še enkrat bere, kar je napisal. Naznanil je poslednjič, da v Ljubljani se bode v nunski cerkvi že zdaj Marijno oznanjenje tudi cerkveno obhajalo. — Ni mu zameriti, da ne vé razločka med praznovanjem in „foro ecclesiastico“ in „foro publico“, pa da mu je pravilo o prestavljanji praznikov terra incognita; ali to ne razodeva „inteligencije“, da se kdo štuli vediti, česar ne vé, in k temu še „pratkarje“ pred svoj sodni stol citira.

Na Dunaju je „zbor slovenskih študentov“ napisal dr. Tomanu in drugim poslancem nezaupnico, med drugim tudi zato, ker so glasovali v državnem zboru za konkordat (kolikor so) in zoper civilni zakon. Lepo upanje za našo deželo, pa tudi za dušni stan tacih očitnih nasprotnikov katoliške cerkve! Kdo si vé, kakošna bi bila pa „zaupnica“, ako bi jo jeli pisati slovenski narod in slovenski očetje in matere tem mladencem, ki jih niso zato poslali v šole, da bi rojili zoper svojo mater cerkev in barkolom s svojim zveličanjem terpelj? —

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Z Rovt od farmanov 1 tol. za 1 gl. 2 gr. 5 gld. v pop. — Od sv. Jakopa dalje po dr. St. 2 gl. 75 kr. — P. n. gosp. J. Levičnik, c. kr. okrajni sodnik, 5 gl. — F. G. 1 gld. sr.: „Sv. Oče, sprejmite mali darček, pa iz dobrega serca!“ — G. Jan. Ankerst 2 gl.; Javorska fara 2 gld. 10 kr. — Marija Starman za-se in za otroke sv. Očetu 5 gl. — Dve osebi 30 kr. — S Tunjic 5 gl.: „Sv. Očetu v Rimu — J. Lamberger.“ — Bogoslovec novo dvajset. — Nekdo iz P. 1 gl. 47 kr. v srebru: „Sv. Očetu za spomin zlate maše. Blagovolite sprositi meni, mojim rodovincem, dobrotnikom in znancem, da bi mogli po Božji volji živeti, da se tako zveličamo ter se enkrat z Vami vred v nebesih radujemo.“ — M. K., H. K. 2 ces. cekina; G. Z. 2 gl. — Poljanska fara nad Loko 7 gl.: „Ut ss. Pater benedicat pastori et gregi. — Iz Loke 1 gl. sr. — Dobrotnica 10 kr. — „Moj ranjki oče so mi darovali ta križavec (za 2 gl. 12 kr. st. den.), jest ga pa darujem S. Očetu v spomin Njih zlate maše, da bi mi sprosili poterpežljivost in spreobrnjenje neke osebe. B. G. iz Tersta.“ — Za sv. Očeta o Njihovi zlati maši: P. 3 stare in 3 nove dvajsetice s pristavkom: „Da bi „Tagblatt“ zagledal svoj „Glashaus“, in se spreoberne, predno se v jamo zverne! — M. R. 6 sr. dvajsetic, „da mi Bog tudi na Vašo prošnjo dodeli milost prave pokore in srečno zadnjo uro. — Nekatere osebe iz Sore 1 gl. 80 kr. sr.: prosijo blagoslova v zlati novi maši. — G. M. P. 1 cekin s preserčnim vošilom za zlato mašo. — Iz leskovške dekanije 43 gld. sr. in 24 gl. 30 kr. v pap. (Drugo pot bolj natanko, kakor tudi iz družih dekanij, katerih zbirke je prejelo preč. škofijstvo.)

Za škofa Mraka. Iz Loke 2 gl. sr.

Za afrikanski misijon. Iz Mošenj: Katra Pogačar 1 gld.